

Šu 217 tr. zák., nebo podle rozsudkem zjištěného úmyslu obžalovaného směřovala a byla také způsobila k tomu, by vrchnosti, pátrající po uprchlém trestanci byla možnost jeho dopadení (znovudostavení) značně stížena, bylo jí v něm tudíž překáženo. Nepochopitelným zůstává, z jakého důvodu odpírá rozsudek činu obžalovaného, opatření civilních šatů uprchlému vojenskému trestanci, povahu konkrétního opatření, jímž čin ten zcela nepochybně jest. Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti vyhověti a napadený rozsudkový výrok zrušiti jako zmátečný podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., zrušiti však v důsledku toho i výrok o trestu a výroky s ním související. Ve věci samé rozhodnouti nebylo však zrušovacímu soudu možno již proto, že rozsudek nezjišťuje, zda bylo obžalovanému známo, že Josef P. byl zatčen a byl ve vazbě pro zločin. Nezbylo tudíž než odkázati věc podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. na soud první stolice, by jí v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 2412.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Zákonnému pojmu »projevu hrubě zneuctívajícího« (§ 11 čís. 1 zákona) odpovídá každý projev, který se dotýká nepříznivě vědomí obecné vážnosti a úcty k prezidentu republiky.

Nezáleží na tom, že se urážlivý projev týká činnosti presidenta jako osoby soukromé nebo v době, kdy ještě presidentem nebyl.

Veřejný zájem vyžaduje výkon trestu (§ 35 zákona), jde-li o soustavné poddrývání vážnosti presidenta republiky.

(Rozh. ze dne 10. června 1926, Zm II 43/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 2. prosince 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 11 čís. 2 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., vyhověl však odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž přiznán byl obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební lhůtou dvou let a výrok ten změnil v ten rozum, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje a že trest je vykonati.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmátečnosti čís. 9 a) a 10 Šu 281 tr. ř. S hlediska důvodu zmatku čís. 9 a) namítá, že stěžovatelovy výroky, zjištěné rozsudkem, nelze kvalifikovati ani jako uvedení ve veřejný posměch, že však nalézací soud spatřuje v nich mylně též projevy, zneuctívající presidenta republiky hrubě, jimiž rozumí prý zákon jen projevy obzvláště zneuctívající. Dokladem toho je zmáteční stížnosti zejména souvislost, ve které uvádí § 11 zákona na ochranu republiky ony projevy s vyhrůžkou zlého nakládání. Povahy projevů hrubě zneuctívajících nedodává prý výrokům stěžovatelovým ani vulgárnost výrazů, jichž při tom použil. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Podle rozsudkových zjištění vyjádřil se stěžovatel osudného dne dopoledne o presi-

dentu republiky, že je prohnáný a mazaný člověk, téhož dne večer pak řekl, že prezident republiky je politickým dobrodruhem. Rozsudek zjišťuje sice výslovně, že dopolední výrok pronesl stěžovatel v rámci svých výkladů o zahranič. činnosti presid. v době války a své kritiky této činnosti, jeho obhajobu, že nemínil svými výroky presidenta republ. uraziti, snížití zejména jeho revoluční činnost v době války, nýbrž že chtěl tuto činnost pouze kritisovati s rozumového stanoviska, odmítají rozhodovací důvody řadou úvah, jimž nejen po stránce skutkové, nýbrž i v ohledu právním dlužno přisvědčiti. Zdůrazňuje se v nich sice opět také vnější vulgárnost výrazů, jichž použil stěžovatel o presidentu republiky, největší část jich je však věnována rozboru vnitřního smyslu stěžovatelových výroků. Prohnanost a mazanost označují se v nich jako vlastnosti ethicky zavrhátné, vlastnosti mravní méněcennosti, pojmu dobrodruha pak odpovídá podle nich člověk, který spoléhaje na nahodilou shodu okolností a neodměňuje jich úrovně ethické, neklade váhy na mravní podklad svého podnikání. Na to podává se tam stručná, při tom však vystižná charakteristika působnosti presidenta republiky za války jako činnosti, založené jednak na nejhlubších podkladech mravnosti, jednak na bedlivě uvážěných návětech, obsahujících všechny předpoklady zdaru, pokud jej bylo lze očekávati od mravnosti, a dospívá se k závěru, těmito úvahami plně opodstatněnému, že stěžovatelův výrok o presidentu republiky jako člověku prohnáném a mazaném je projevem hrubě zneuctívajícím, že však také jeho slova o presidentovi jako politickém dobrodruhu jsou hrubou urážkou jeho osobnosti, výrokem hrubě urážlivým. Odpovídáť zákonnému pojmu projevu hrubě zneuctívajícího každý projev, který se dotýká nepříznivě vědomí obecné vážnosti a úcty k presidentu republiky (Rozh. sb. n. s. č. 2071). Oporu pro onen svůj závěr shledal nalézací soud právem v dalších projevech stěžovatelových, nasvědčujících jeho snaze o zlehčení působnosti presidentovy vůbec a jeho zahraniční činnosti za války zvláště a o vyličení jeho osobnosti ve světle nepříznivém, totiž v jeho dopoledním výroku, že činnost presidentova za války je věc, kterou by provedl každý člověk, a ve slovech pronesených jím večer, že, kdyby prezident byl filosofem, držel by se filosofie. Povahu projevů hrubě zneuctívajících přikládá pak rozsudek výrokům stěžovatelovým právem vzhledem na vulgárnost použitých jím výrazů, která opravňovala mimo to nalézací soud i k rozsudkovému výroku, podle něhož stěžovatel uvedl presidenta republiky také ve veřejný posměch, to tím více, když jeho výroky byl prezident snižován v úctě a vážnosti (Rozh. býv. víd. soudu zruš. č. 3716 k §u 491 tr. zák.). Dokladem, z něhož jde na jevo, že výroky stěžovatelovy byly chápány i těmi, kdož je slyšeli, jako urážka presidenta republiky, jsou údaje svědků Bohumíra Č-a a Ladislava N-ého, zaznamenané v rozsudkových důvodech, podle nichž se tito cítili uraženými jeho výklady o presidentu republiky a zakázali mu dále takto mluvit. Okolnost, zmáteční stížností zvláště zdůrazňována, že totiž v §u 11 čís. 1 zákona na ochranu republiky uvádí se projevy hrubě zneuctívající vedle vyhrůžky zlého nakládání, nemá významu, přikládání jí zmáteční stížností, svědčí naopak proti správnosti stanoviska jí hájeného, uváží-li se, že projevy hrubě zneuctívající, zejména pak uvádění ve veřejný posměch jsou, byly-li předsevzaty proti jiné osobě, než proti presidentu republiky,

s to naplniti skutkovou podstatu přestupku podle §u 491 tr. zák., tudíž trestného činu, podrobeného daleko přísnějšímu trestu než je stanoven na přestupek podle §u 496 tr. zák., jeho se dopouští mimo jiné, kdo vyhrožuje zlým nakládáním. Právního významu nemá posléze ani to, nač zmateční stížnost dále poukazuje, že se výroky stěžovatelovy vztahovaly na činnost presidenta republiky z doby, která předcházela jeho volbě presidentem. Zákon nečiní v tom směru rozdílu, je tudíž trestným i projev, který se týká presidenta republiky a jeho působnosti jako osoby soukromé, odnáší se tedy po případě k době, kdy presidentem ještě nebyl. Stěžovatel vyslovil se ostatně podle rozsudkových zjištění všeobecně v ten rozum, že president je člověk prohnáný a mazaný, že je politickým dobrodruhem. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou.

Opodstatněno jest odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž přiznán byl obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu. Podmíněné odsouzení nutno omeziti toliko na případy výjimečné, odůvodněné podstatnými okolnostmi. Takových tu však není. Částečné doznání skutkových okolností, které v této věci obžalovaný učinil, není takové, že by se z něho dalo usuzovati, že svoji vinu sám uznal. Zachovalost nepadá pak valně na váhu, ježto jest povinností každého občana řádně se chovati. Naproti tomu dlužno poukázati na houževnatost a bezohlednost, se kterou se obžalovaný dopouštěl trestného činu; Opětovně mluvil o presidentu republiky neuctivě přes to, že posluchači byli jeho řeči vždy pohoršeni. Nutno tedy usuzovati, že nejde snad jen o jeho chvilkové pochybení, nýbrž o plánovité perušování úcty oproti hlavě státu před venkovskými posluchači, na něž měl převahou svojí inteligence zajisté značný vliv. Již povaha obžalovaného, jak ji spáchaný trestný čin osvětluje, vylučuje tedy přiznání podmíněného odsouzení, — nehledě ani k tomu, že také veřejný zájem by vyžadoval, by podobné plánovité podrývání všeobecného vědomí vážnosti a důležitosti, kterou má president republiky jako přední ústavní činitel a hlava státu, bylo potlačováno výkonem uloženého trestu, i kdyby subjektivní podmínky pro přiznání podmíněného odsouzení byly snad dány. Činem svým projevil obžalovaný smýšlení, které nezaručuje, že povede v budoucnosti řádný život, nebude-li trest vykonán. Bylo tedy oprávněnému odvolání státního zastupitelství v tomto směru vyhověti a výrok o podmíněném odsouzení změnit v ten smysl, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje.

Čís. 2413.

»Pokojnou držbou« ve smyslu §u 83 tr. zák. jest držba, pozůstávající ve volném, nikým nepopíraném a neomezeném jejím výkonu; nerozhodují tu toliko ustanovení obecnoprávní, nýbrž především záleží na s k u t e č n é m poměru k nemovitosti.

Omyl v oprávnění používati stezky za veřejnou pokládané.

Rozh. ze dne 11. června 1926, Zm II 66/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Jihlavě